

НАСЕЛЕНИЕ И ДЕМОГРАФСКИ ПРОЦЕСИ В ОБЛАСТ СТАРА ЗАГОРА ПРЕЗ 2022 ГОДИНА

Демографска ситуация в област Стара Загора през 2022 година:

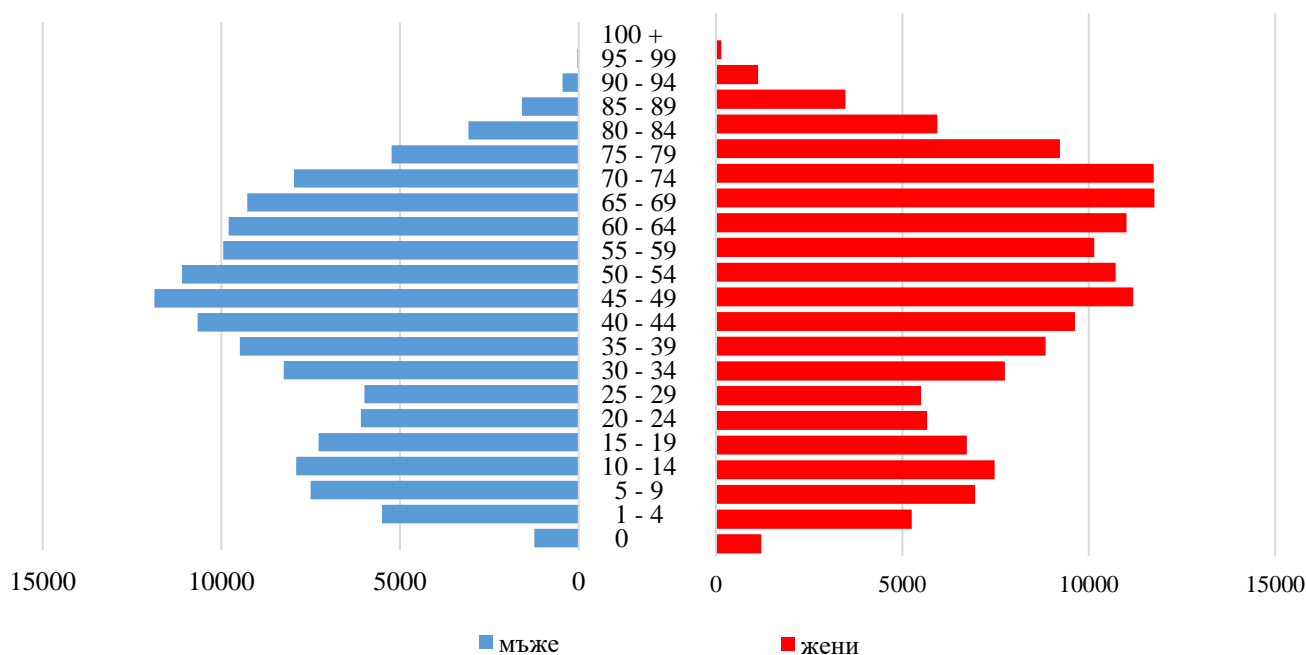
- Продължава процесът на намаляване и застаряване на населението;
- Намалява броят на живородените деца;
- Намалява броят на умрелите лица;
- Намалява детската смъртност;
- Намалява броят на сключените граждански бракове, докато броят на бракоразводите нараства

Брой и структури на населението

Към 31 декември 2022 г. населението на област Стара Загора е 291 852 души, което представлява 4.5% от населението на страната и нарежда областта на 5-то място по брой на населението непосредствено след областите София (столица), Пловдив, Варна и Бургас. В сравнение с 2021 г. населението на областта намалява с 2 617 души, или с 0.9%¹.

Мъжете са 140 327 (48.1%), а жените - 151 525 (51.9%), или на 1 000 мъже се падат 1 080 жени. Броят на мъжете преобладава във възрастите до 53 години. С нарастването на възрастта се увеличават броят и относителният дял на жените от общото население на областта.

Фиг. 1. Възрастова структура на населението към 31.12.2022 година

¹ За всички сравнения с предходната година е използвано ревизирано население към 31.12.2021 г., което е изчислено като към броя на населението от Преброяването към 07.09.2021 г. са добавени данните за естественото и механично движение на населението до 31.12.2021 година.

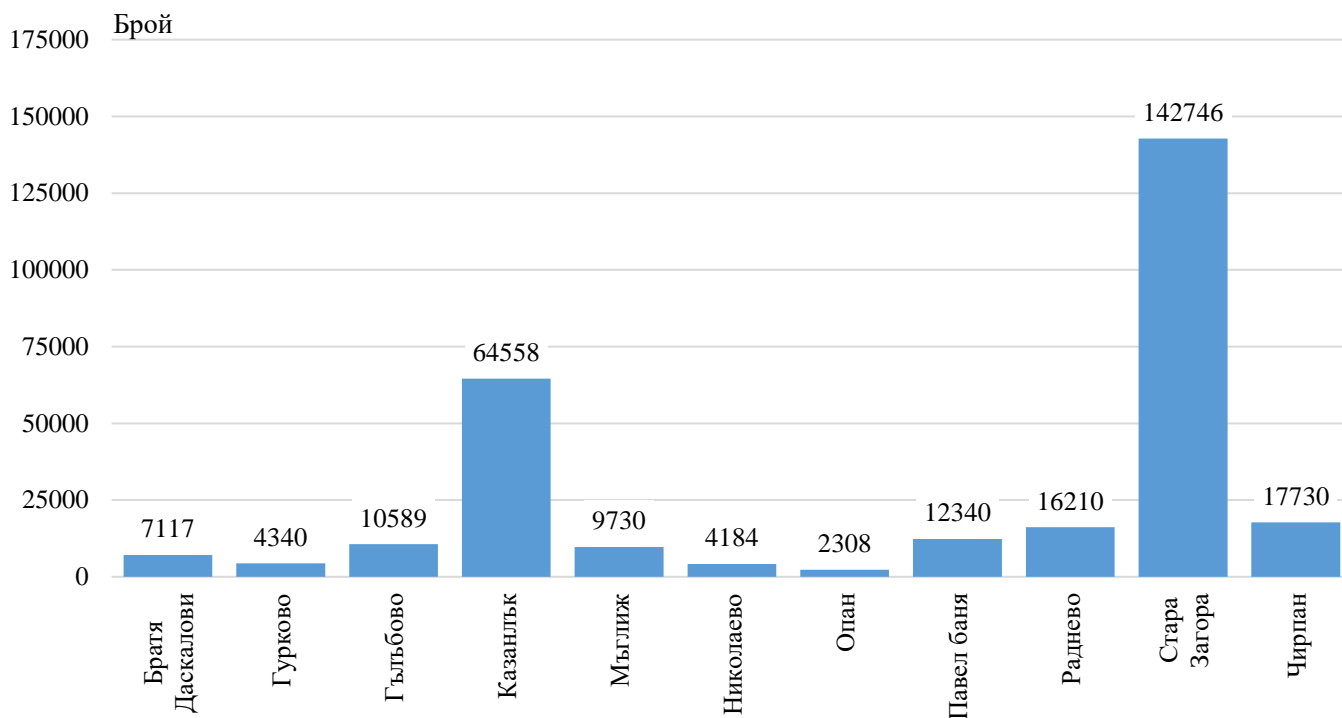
ТЕРИТОРИАЛНО СТАТИСТИЧЕСКО БЮРО - ЮГОИЗТОК
ОТДЕЛ „СТАТИСТИЧЕСКИ ИЗСЛЕДВАНИЯ – СТАРА ЗАГОРА“

Разпределението на населението между градовете и селата е резултат от неговото естествено и механично движение. В края на 2022 г. в градовете живеят 207 954 души, или 71.3% от населението на областта, а в селата - 83 898 души, или 28.7%. В градовете жените са 108 637, или с 9.4% повече от мъжете, а в селата жените са повече от мъжете - с 4.6%.

Към края на 2022 г. населените места в област Стара Загора са 206, от които 11 градове и 195 села, разпределени в 11 общини, съгласно административно-териториалното устройство на страната. Почти половината (48.9%) от населението на областта живее в най-голямата община Стара Загора, а в най-малката - община Опан, живеят само 0.8% от населението на областта. Към края на годината в област Стара Загора има 44 населени места с население под 100 души и 7 населени места без население (с. Брестова и с. Жерговец в община Гурково, с. Бънзарето и с. Държавен в община Мъглиж, с. Овчарци и с. Гледачево в община Раднево и с. Воловарово в община Чирпан).

Най-големият град в областта е областният център гр. Стара Загора, който е с население 121 582 души, а най-малък е гр. Шипка – 1 194 души. Най-голямото село в област Стара Загора е Копринка (община Казанлък) с население 2 406, а най-малко е с. Осларка (община Чирпан) - 2 души.

Фиг. 2. Население към 31.12.2022 г. по общини в област Стара Загора

В края на 2022 г. лицата на 65 и повече навършени години са 71 104, или 24.4% от населението на областта.

Процесът на остаряване е по-силно изразен сред жените отколкото сред мъжете. Относителният дял на жените на възраст над 65 години е 28.7%, а на мъжете - 19.7%. Тази разлика се дължи на по-високата смъртност сред мъжете и като следствие от нея - на по-ниската средна продължителност на живота при тях.

ТЕРИТОРИАЛНО СТАТИСТИЧЕСКО БЮРО - ЮГОИЗТОК
ОТДЕЛ „СТАТИСТИЧЕСКИ ИЗСЛЕДВАНИЯ – СТАРА ЗАГОРА“

Към 31.12.2022 г. децата до 15 години в област Стара Загора са 43 053, или 14.8% от общия брой на населението.

Към 31.12.2022 г. общият коефициент на възрастова зависимост² е 64.2% при 60.4% за страната, или на всяко лице в зависимите възрасти (под 15 и над 65 години) се падат по-малко от две лица в активна възраст.

Това съотношение е по-благоприятно в градовете - 58.7%, отколкото в селата - 79.7%.

Застаряването на населението през годините води до повишаване на неговата средна възраст 45.4 години, която е около средната за страната (45.2 години) и нарежда областта на осмо място след областите София (столица), Сливен, Варна, Бургас, Благоевград, Пловдив и София. Средната възраст при мъжете в областта е 43.2 години, а при жените - 47.5 години. Средната възраст на населението в градовете е 44.7 години, а в селата - 47.2 години.

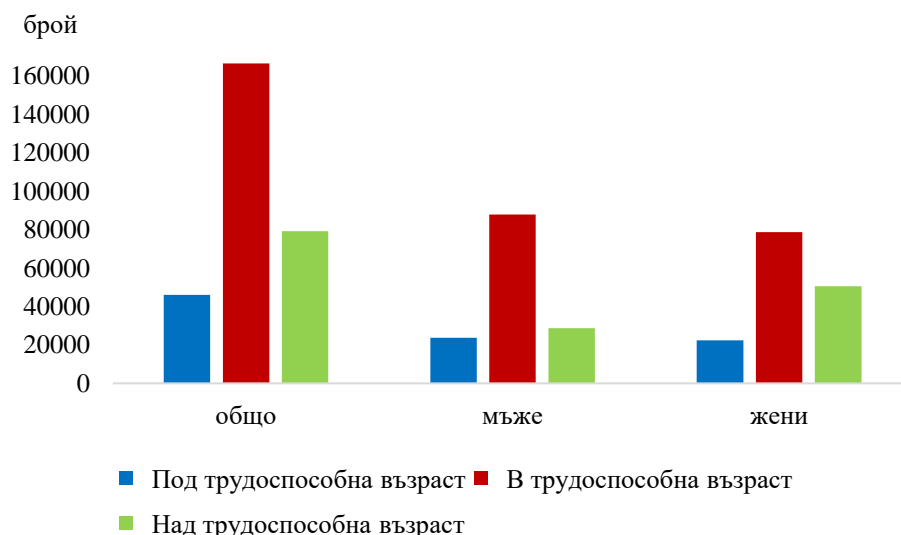
Променя се броя и относителния дял на населението в под, във и над трудоспособна възраст. Влияние върху съвкупностите на населението във и над трудоспособна възраст оказват както застаряването на населението, така и законодателните промени³ при определянето на възрастовите граници за пенсиониране.

За 2022 г. тези граници за населението в трудоспособна възраст са до навършването на 61 години и 10 месеца за жените и 64 години и 5 месеца за мъжете.

Населението в трудоспособна възраст в област Стара Загора към 31.12.2022 г. е 166 490 души, или 57.0% от населението в област Стара Загора, като мъжете са 87 807, а жените - 78 683.

Към края на 2022 г. над трудоспособна възраст са 79 239 души, или 27.2%, а под трудоспособна възраст - 46 123 души, или 15.8% от населението на областта.

Фиг. 3. Население под, във и над трудоспособна възраст в област Стара Загора към 31.12.2022 година

² Коефициентът на възрастова зависимост показва броя на лицата от населението в „зависимите“ възрасти (населението под 15 и на 65 и повече навършени години) на 100 лица от населението в „независимите“ възрасти (от 15 до 64 години). Изчислява се в проценти.

³ Възрастовите граници за разпределение на населението по категориите под, във и над трудоспособна възраст са определени съгласно Наредбата за пенсиите и осигурителния стаж, приета с Постановление № 30 на МС (ДВ, бр. 21/17.03.2000 година).

ТЕРИТОРИАЛНО СТАТИСТИЧЕСКО БЮРО - ЮГОИЗТОК
ОТДЕЛ „СТАТИСТИЧЕСКИ ИЗСЛЕДВАНИЯ – СТАРА ЗАГОРА“

Основните фактори, които влияят върху измененията в броя и структурите на населението, са демографските процеси - раждаемост, смъртност и миграция.

Раждаемост

През 2022 г. в областта са регистрирани 2 472 родени деца, като от тях **2 448 (99.0%) са живородени**. В сравнение с предходната година броят на живородените намалява със 278 деца, или с 10.2%.

1. Коефициенти на раждаемост и естествен прираст на населението в област Стара Загора

Години	Раждаемост	Естествен прираст	Тотален коефициент на плодовитост - бр.
	‰		
2012	9.8	-5.8	1.72
2013	9.5	-5.8	1.70
2014	9.5	-7.0	1.71
2015	9.5	-6.9	1.73
2016	9.4	-6.7	1.73
2017	9.6	-7.0	1.80
2018	9.2	-7.3	1.76
2019	8.9	-7.6	1.72
2020	8.9	-10.1	1.73
2021	8.8	-14.1	1.73
2022	8.4	-11.1	1.84

Коефициентът на общата раждаемост⁴ за област Стара Загора през 2022 г. е 8.4‰.

Броят на живородените момчета в област Стара Загора е 1 240 и е с 32 повече от този на живородените момичета (1 208).

В градовете и селата на областта живородените през 2022 г. са съответно 1 687 и 761, а коефициентът на раждаемост е 8.1‰ в градовете и 9.0‰ в селата.

Броят на жените във фертилна възраст (15 - 49 навършени години), или размерът на родилните контингенти и тяхната плодовитост, оказват решаващо влияние върху равнището на раждаемостта и определят характера на възпроизводството на населението.

Към 31.12.2022 г. броят на жените във фертилна възраст в област Стара Загора е 55 301.

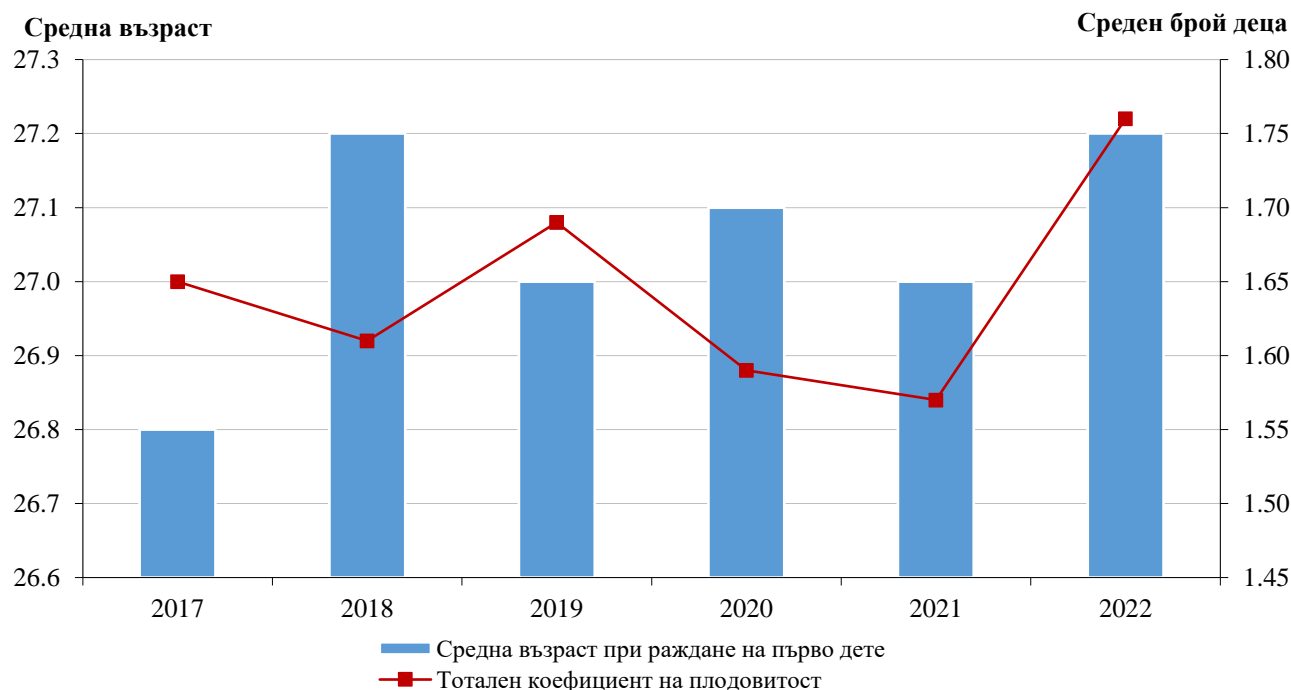
Тоталният коефициент на плодовитост⁵ е един от основните показатели, характеризиращи плодовитостта на жените. През 2022 г. средният брой живородени деца в областта от една жена е 1.84 при 1.78 за страната. В градовете средния брой живородени деца от една жена е 1.6 при 2.19 в селата.

⁴Брой живородени деца на 1 000 души от средногодишния брой на населението през предходната година.

⁵Среден брой живородени деца, които би родила една жена през целия си фертилен период съобразно повъзrastовата плодовитост през отчетната година.

През 2022 г. средната възраст на жените при раждане на първо дете е 25.9 години. В сравнение с 2021 г. се е намалила с 0.1 години. Средната възраст на жените при раждане на дете остава непроменена спрямо 2021 г. - 27.9 години.

Фиг. 4. Средна възраст на жената при раждане на първо дете и тотален коефициент на плодовитост в област Стара Загора по години

През 2022 г. броят на извънбрачните раждания е 1 710, или 69.2% от всички раждания. Относителният дял на извънбрачните раждания в градовете (65.4%) е по-нисък отколкото в селата (77.6%).

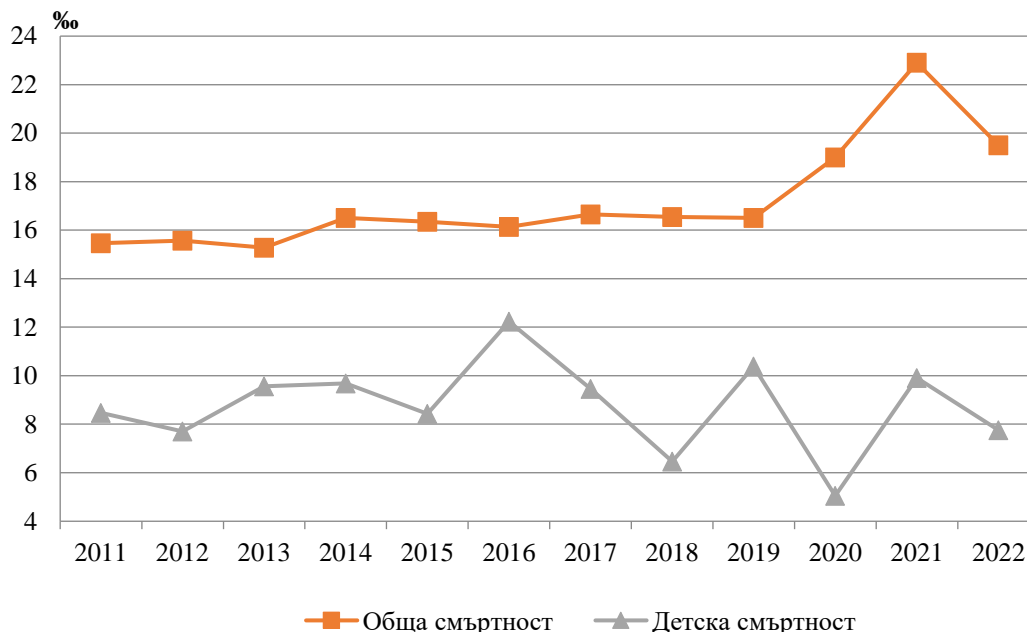
Смъртност

Броят на умрелите лица в област Стара Загора през 2022 г. е 5 716 души, а коефициентът на обща смъртност⁶ - 19.5‰ при 18.4‰ за страната. Спрямо предходната година броят на умрелите намалява с 1 367, или с 19.3%.

Смъртността сред мъжете (20.6‰) продължава да бъде по-висока в сравнение със смъртността сред жените (18.5‰). Продължават и силно изразените различия в смъртността сред градското и селското население. Коефициентът на смъртност е по-висок в селата (26.1‰) отколкото в градовете (16.8‰) на област Стара Загора.

⁶Брой умрели лица на 1 000 души от средногодишния брой население.

Фиг. 5. Коефициенти на обща и детска смъртност в област Стара Загора

През 2022 г. в областта са починали 19 деца на възраст до една година, а коефициентът на детската смъртност⁷ е 7.8‰ и е по-нисък спрямо предходната година (9.9‰).

Бракове и разводи

През 2022 г. се наблюдава намаляване на броя на сключените бракове. Регистрираните юридически бракове в област Стара Загора са 1 064 и са с 50 по-малко от предходната година. От всички регистрирани бракове 67.8% (721) са сред населението в градовете. В селата са сключени 343 брака. Най-много са сключените граждански бракове при жените и мъжете във възрастта от 25 до 29 години съответно 23.3% и 19.4%.

През 2022 г. средната възраст при сключване на първи брак за мъжете и жените е съответно 33.6 и 30.2 години. Спрямо предходната година средната възраст се увеличава с 0.5 години за мъжете, а при жените - с 0.3 години.

Коефициента на брачност⁸, през 2022 г. е 3.6‰, като се запазва спрямо 2021 г.

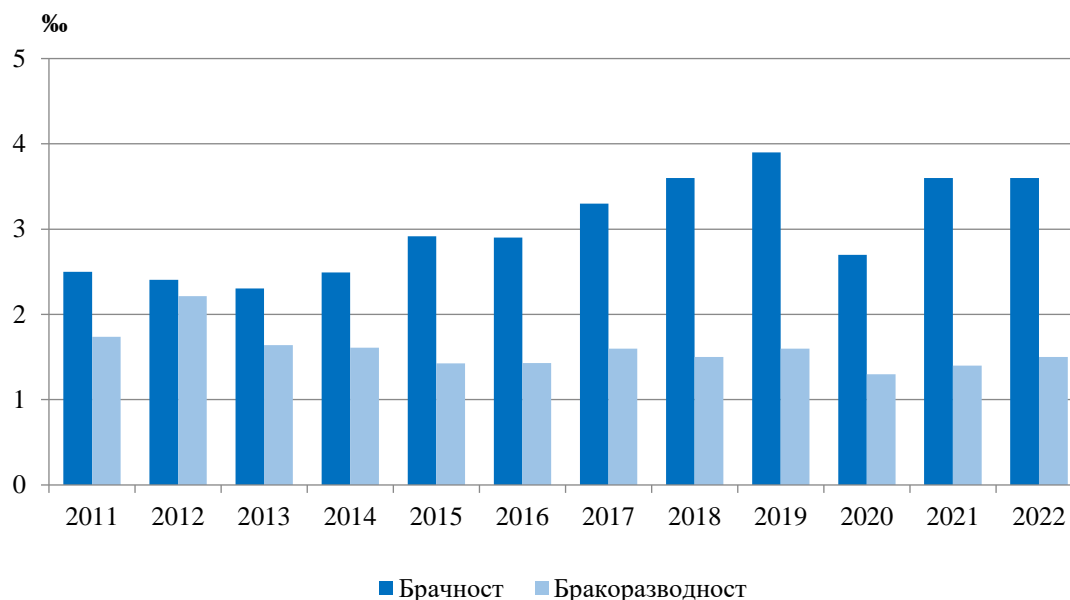
За 83.5% от мъжете и 82.7% от жените, сключили граждански брак през 2022 г. той е бил първи.

По показателя „предишно семейно положение при сключване на брака“, най-голям е броят на неженените мъже - 888, следван от разведените - 151. При жените също най-голям е броят на неомъжените - 880, следван от броя на разведените - 172.

⁷Брой умрели деца на възраст под 1 година на 1 000 живородени.

⁸Брой сключени бракове на 1 000 души от населението.

**Фиг. 6. Коефициенти на брачност и бракоразводност в област Стара Загора
(На 1 000 души)**

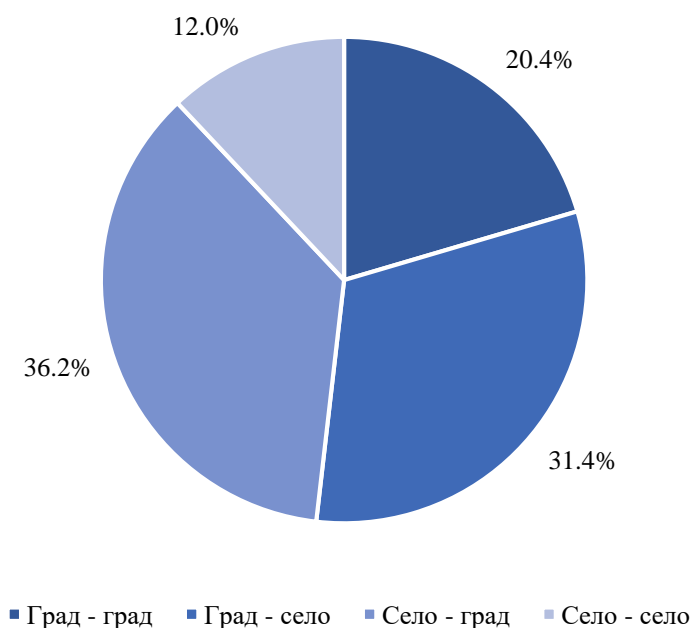
През 2022 г. разводите в областта са 436, като спрямо 2021 г. броят им нараства с 1.2%. От всички прекратени бракове 73.2% се отнасят за населението в градовете. Критичен момент в съвместния живот на брачните двойки е възрастта от 40 до 49 години. При мъжете относителният дял на разводите в този възрастов интервал е 37.6%, а при жените - 39.7%.

Вътрешна миграция

През 2022 г. жителите на област Стара Загора, сменили своето обичайно местоживееие с друго населено място в рамките на страната са 5 425 души. От тях, 2 921 лица (53.8%) са се преселили в населено място от областта. Сред тях 1 255 (43.0%) са мъже и 1 666 (57.0%) са жени.

В границите на областта, най-голямо териториално движение има по направлението „село - град“ (36.2%). По-малки по брой и относителен дял са миграционните потоци по направленията „град - село“ (31.4%), „град - град“ (20.4%) и „село - село“ (12.0%) (фиг.7).

Фиг. 7. Направления на вътрешната миграция през 2022 година в границите на област Стара Загора

Външна миграция

През 2022 г. 308 души са променили своя настоящ адрес от област Стара Загора в чужбина. Най-желани дестинации за емиграция от жителите на област Стара Загора са Германия - 71 (23.1%), Испания - 30 (9.7%) и Гърция - 29 (9.4%).

Лицата, които са сменили местоживеенето си от чужбина в България, или потокът на имигрантите включва български граждани, завърнали се в страната, както и граждани на други държави, получили разрешение за постоянно пребиваване в страната. През 2022 г. 40 619 лица са променили своето обичайно местоживеене от чужбина в България. Сред дошлите да живеят в страната 1 086 лица са предпочели да се заселят в област Стара Загора. Най-висок е дялът на имигрантите от Сирия (28.1%), Турция (11.3%), Германия (9.8%) и Гърция (8.1%).

Естествен и механичен прираст на населението

Разликата между ражданията и умираанията представлява естественият прираст на населението. През 2022 г. абсолютният размер на естествения прираст в област Стара Загора е минус 3 268 души. В сравнение с предходната година отрицателният прираст е намалял с 1 089 души.

Намалението на населението, измерено чрез **коэффициента на естествения прираст**⁹, е минус 11.1‰ за областта, като в градовете е минус 8.7‰, а в селата - минус 17.1‰.

⁹Разлика между броя на живородените и броя на умрелите на 1 000 души от средногодишния брой на населението.

ТЕРИТОРИАЛНО СТАТИСТИЧЕСКО БЮРО - ЮГОИЗТОК
ОТДЕЛ „СТАТИСТИЧЕСКИ ИЗСЛЕДВАНИЯ – СТАРА ЗАГОРА“

Съществено влияние върху броя и структурите на населението оказва механичният прираст (нетното салдо от вътрешната и външна миграция), който е положителен - 651 души. Той се формира като разлика между броя на заселилите се (6 384) и изселилите се (5 733) от областта.

Методологични бележки

Броят и структурите на населението към края на всяка година се изчисляват на базата на данните от предходната година и данните за естественото и механичното движение на населението през текущата година. В годините на преброяванията се правят преизчисления на населението в края на съответната година. Оценката за населението към 31.12.2022 г. отразява промените в броя и структурите на населението регистрирани при Преброяване 2021.

При изчисляване на демографските показатели се използва съвкупността на средногодишното население. Средногодишният брой на населението е средна аритметична величина от изчисленото население към края на предходната и края на отчетната година. За населението към 31.12.2021 г. е използвано ревизирано население, изчислено на база данните от Преброяване на населението и жилищния фонд към 07.09.2021 г. и естественото и механично движение на населението до 31.12.2021 година.

Налице е прекъсване в динамичния ред за всички коефициенти през 2022 г., поради наличието на нова оценка на населението на база данните от Преброяване 2021.

Източник на данните за броя и структурите на населението е Статистическия регистър на населението, поддържан от Националния статистически институт. Източник на данните за естественото и механичното движение на населението (раждания, умирения, бракове, разводи, вътрешна миграция) е Единната система за гражданска регистрация и административно обслужване на населението. Те се регистрират чрез документите образци ЕСГРАОН - ТДС: съобщение за раждане, съобщение за сключен граждански брак, съобщение за прекратен граждански брак, съобщение за смърт и адресна карта за промяна на настоящ адрес.

Източник на данните за външната миграция са Единната система за гражданска регистрация и административно обслужване на населението, образец ЕСГРАОН - ТДС: адресна карта за промяна на настоящ адрес; Националната агенция за приходите; Националният осигурителен институт; Министерството на вътрешните работи; Оценки на емиграционните потоци.

Данните за броя на населението и за настъпилите демографски събития в териториален разрез са представени според административно-териториалното устройство на страната към 31.12. на съответната година (населени места, общини, области) и статистически райони по настоящ адрес. Това е адресът, който отговаря на документално заявеното местоживее на лицето.

Възрастта на населението в края на годината е изчислена към 31.12. в навършени години. Възрастта на лицата при настъпване на демографско събитие се изчислява в навършени години въз основа на датата на раждане и датата на съответното събитие, т.е. възрастта, която лицата са достигнали при настъпване на събитието.

Повече информация и данни за населението и демографските показатели са достъпни в Информационна система „Инфостат“ (https://infostat.nsi.bg/infostat/pages/module.jsf?x_2=4) и на сайта на НСИ, раздел „Население - демография, миграция и прогнози“ (<http://www.nsi.bg/node/2920/>).